

20 juli

Uitbreiding voorzorgsmaatregelen na bijkomend bodemonderzoek rond voormalige papierfabriek in Willebroek

Naar aanleiding van een bodemverontreiniging met PFAS zijn in een afgebakend gebied rond de site van de Fabrieksloop en het Provinciaal Groendomein Broek De Naeyer in Willebroek bijkomende voorzorgsmaatregelen in een groter gebied nodig. In een deel van dat gebied spelen kinderen best niet op onbedekte grond.

De afgelopen weken voerde Sertius bijkomend bodemonderzoek uit om de verontreiniging beter in kaart te brengen. Uit de resultaten blijkt dat op verschillende plaatsen in de omgeving verhoogde PFAS-concentraties aanwezig zijn in bodem, waterbodem, oppervlaktewater en grondwater. De resultaten van dit bijkomend onderzoek en de maatregelen werden toegelicht tijdens een online bewonersvergadering op maandagavond 19 juli.

Bijkomende voorzorgsmaatregelen in een groter gebied

Op basis van de resultaten van het bijkomend onderzoek heeft het Agentschap Zorg en Gezondheid geadviseerd om de huidige voorzorgsmaatregelen uit te breiden.

Het gaat om volgende extra voorzorgmaatregelen:

- Broek De Naeyer: kinderen mogen niet spelen op onbedekte terreinen of de oevers van Broek De Naeyer
- Woonzone oude fabrieksterrein De Naeyer:
 - o Op de gehele zone van de oude fabrieksterreinen mogen kinderen niet op onbedekte terreinen spelen
 - o De bewoners wordt aangeraden om verharde oppervlakken zowel binnen als buiten (onder meer terrassen) wekelijks met nat te reinigen.

Bewoners worden geadviseerd om onverhard terrein te bedekken (inzaaien, grasmatten, schors, kiezel, worteldoeken, ...) en voor het publiek domein zal de gemeente Willebroek en de provincie Antwerpen zorgen voor de nodige afdekking. Dat is belangrijk om het opwaaien van stof te vermijden en zo blootstelling te beperken.

Bovendien moeten de huidige eigenaars ook zorgvuldig omgaan met deze 'PFAS-verdachte' grond. Bij het uitvoeren van grondwerken met grondverzet gelden in de afgebakende zone ook specifieke aanbevelingen. Meer informatie hierover:

<https://www.grondbank.be/nl/kenniscentrum/nieuws/kleine-werven/>

Onderzoeksresultaten tot nu

Een pilootproject in het kader van waterbodemonderzoek wees op een mogelijke PFAS-verontreiniging rond de site van de Fabrieksloup en het Provinciaal Groendomein Broek De Naeyer in Willebroek. In afwachting van bijkomende onderzoek besloot het Agentschap Zorg en Gezondheid in overleg met de OVAM en de gemeente Willebroek op 21 juni 2021 om voorzorgsmaatregelen te nemen voor de bewoners in een afgebakend gebied rond de site.

De erkend bodemsaneringsdeskundige Sertius cvba nam in opdracht van de OVAM ondertussen bijkomende stalen van de bodem, de waterbodem, het oppervlaktewater en het grondwater om de verontreiniging beter in kaart te brengen.

Bodem, waterbodem en grondwater

Uit de resultaten van dit bijkomend onderzoek (tot 30cm diep) blijkt dat de concentraties op meerdere plaatsen de bodemsaneringsnorm voor PFOS in woongebied overschrijden. Ook in stalen genomen dicht bij de Fabrieksloup, de Zwarte Beek en de Arkenbosloop is er sprake van sterk verhoogde concentraties. Wellicht is er hier een link met slibruiming in het verleden. Ook in het grondwater werden verhoogde PFOS-concentraties aangetroffen.

Oppervlaktewater

In het bijkomend onderzoek nam de erkend bodemsaneringsdeskundige ook stalen van het oppervlaktewater. Uit de gezondheidskundige toetsing door Agentschap Zorg en Gezondheid blijkt dat de gezondheidsrisico's van zwemmen of waterrecreatieactiviteiten in watersportbaan Hazewinkel en in De Bocht aanvaardbaar zijn voor kinderen en volwassenen. Zwemmen of watersportactiviteiten zorgen voor een beperkte bijkomende blootstelling aan PFAS.

Reeds gesaneerd

De OVAM heeft deze 'Brownfield' met een lang industrieel verleden reeds gesaneerd voor de parameters minerale oliën en vluchtige gechloreerde solventen. Door de risicogebaseerde bodemsaneringsaanpak blijft er meestal een bepaalde restverontreiniging achter.

Op het moment van deze sanering stonden PFAS nog niet op de radar om te onderzoeken. Op basis van het voortschrijdend wetenschappelijk inzicht worden deze stoffen en hun effecten op de gezondheid nu in kaart gebracht.

Na de sanering kregen de huidige eigenaars een bodemattest van de OVAM op basis van de kennis die toen ter beschikking was. Op die attesten stonden nog geen specifieke gebruiksadviezen. Gebruiksadviezen werden pas in rapporten vanaf 2018 toegevoegd en ook pas vanaf dan vermeld op nieuwe bodemattesten.

Volgende stappen

Uit de resultaten van het bijkomend onderzoek blijkt ook dat in het gebied verdere stappen nodig zijn. De OVAM zal zo snel mogelijk een beschrijvend bodemonderzoek laten uitvoeren in het woongebied op de site De Naeyer. Daarna wordt op basis van een risico-evaluatie beoordeeld of en waar een sanering noodzakelijk is.

De Vlaamse overheid wil de particuliere eigenaars maximaal ontzorgen en kosten voor het beschrijvend bodemonderzoek en de eventuele sanering op zich nemen.

Ook buiten die site De Naeyer zal verder onderzoek nodig zijn en ook dat zal op korte termijn gepland worden. De Vlaamse overheid verkent daarvoor alle instrumenten en mogelijkheden die het bodembeleid haar biedt.

Quotes Luc Spiessens (waarnemend burgemeester Willebroek) en Karl Vrancken (opdrachthouder coördinatie aanpak PFAS-vervuiling)

‘De verontreiniging en bijhorende maatregelen roepen bij de mensen uit de buurt heel wat terechte vragen op’, zegt Luc Spiessens, waarnemend burgemeester van Willebroek. ‘Ook wij als gemeente zitten op dit moment nog met veel onbeantwoorde vragen. Het Agentschap Zorg en Gezondheid en de OVAM doen er momenteel alles aan om zo snel als mogelijk klaarheid te scheppen in deze zeer vervelende situatie. Wij vinden het uiterst belangrijk dat we onze inwoners transparant informeren over de problematiek en direct op de hoogte brengen van nieuwe resultaten. Net als vorige keer zal de opname van deze infosessie raadpleegbaar zijn via de gemeentelijke website.’

Opdrachthouder **Karl Vrancken** stond tijdens de bewonersvergadering even stil bij de resultaten en de maatregelen: *‘In de nieuwe resultaten zien we een aantal erg hoge meetresultaten. En ik begrijp dat de bewoners daar van schrikken. De bijkomende maatregelen zijn gebaseerd op een grondige evaluatie van de risico’s. De maatregelen worden genomen vanuit een voorzorgprincipe om zo de risico’s voor de bewoners zo veel mogelijk te beperken.’*

Meer informatie

Op de website van de gemeente Willebroek vindt u:

- De presentaties die tijdens de bewonersvergadering werden gegeven
- Een opname van de online bewonersvergadering
- Het rapport van de bodemsaneringsdeskundige met de resultaten van het onderzoek (beschikbaar vanaf 20/7)

<https://www.willebroek.be/pfas>

Meer info over de aanpak van de PFAS-vervuiling in Vlaanderen:

<https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/>

De nieuwe zone waarin de voorzorgsmaatregelen gelden, wordt in rood aangegeven op de kaart.